

Передерко Оксана Олександрівна,
студент 1-КМ-2Р курсу заочної форми
навчання Вінницького відділення ННІЗДН
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,
доцент **Андрущенко Ігор Григорович**

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація. Викладені характерні відмінності між банківськими та небанківськими фінансовими посередниками. Зазначається про наявність ситуативного вибору та уподобань клієнтів у питанні користування послугами банківських і небанківських посередників.

Ключові слова: Фінансові посередники, банки, саморегульвні організації.

Summary. Characteristic differences between bank and non-bank financial intermediaries are stated. It is noted that there are situational choices and preferences of customers in the use of banking and non-banking intermediaries.

Keywords: Financial intermediaries, banks, self-regulatory organizations.

Інституційні відмінності між банківськими та небанківськими фінансовими посередниками дозволяють сформулювати характерні ознаки, притаманні тим чи іншим зазначеним структурам, зокрема:

– тільки банки відкривають і ведуть розрахункові рахунки своїх клієнтів, депонують грошові кошти і кредитують позичальників у грошовій формі (кредитні спілки надають тільки споживчий кредит, до того ж переважно у товарній формі і тільки своїм членам-співзасновникам). Проведення банками зазначених операцій безпосередньо впливає на обсяг грошової маси в обігу і, відповідно, на рівень монетизації економіки. Роль банків в утворенні грошового капіталу і підтримці його кругообігу є виключною. Небанківські структури не мають таких можливостей впливу на обсяги грошової

маси. На останньому твердженні наголошується в дослідженні О. В. Дзюблюка [1, с. 54];

- банки беруть на себе зобов'язання з фіксованою сумою боргу перед клієнтами, кошти яких розміщені на відповідних банківських рахунках. В цьому випадку весь ризик ліквідності перебирає на себе банк. Натомість, небанківські посередники, наприклад, інвестиційні компанії і фонди, перерозподіляють всі ризики щодо зміни вартості чистих активів порівну між засновниками і учасниками;

- якщо особливістю банківської діяльності є той факт, що неплатоспроможність передуює стану неліквідності, то небанківські структури мають мінімальні проблеми з ліквідністю банківського типу (оскільки банки працюють переважно з грошима, а небанківські структури – з грошовими документами);

- відмінність між банківським і небанківським посередництвом лежить у площині характеристики фінансового портфеля: кредитний, інвестиційний, ЦП, страховий, що вказує на відповідність фахового роду діяльності;

- у більшості випадків, на відмінність форми посередництва вказує інституційна підпорядкованість ліцензування: наприклад, право на впровадження банківських послуг надає Національний банк України, страхування – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Адміністративна розмежованість ліцензійної політики безумовно вказує на характер посередництва [2, с. 144].

Проведене порівняння привабливості користування послугами банківських і небанківських посередників дозволяє зробити висновок щодо наявності ситуативного вибору та уподобань клієнтів у цьому питанні. Усталене для непрофесійних учасників ринку цінних паперів розуміння банківського сервісу переважно як кредитно-депозитного спонукає їх звернення, у першу чергу, до банків. Проте, диверсифіковані за видами фінансових інструментів пропозиції небанківських структур в сегментованих сферах також суттєво впливають на уподобання клієнтів.

Оскільки основними вимогами до функціонування фінансових посередників є забезпечення прозорості та ліквідності, їх діяльність потребує відповідного регулювання – як на державному рівні, так і на рівні самоорганізації. Вітчизняним фінансовим посередникам доводиться діяти в умовах не доопрацьованих правил гри, що суттєво дається взнаки.

Таким чином, інституціоналізація фінансового посередництва є процесом становлення інституту ринку цінних паперів відповідно до

потреб його учасників і передбачає:

- утворення і розвиток фінансових структур (інституційних одиниць сектору фінансових корпорацій) одночасно з функціонуванням саморегульованих організацій і державних регулятивних установ;
- переважання інституційних учасників – інвесторів, кредиторів і реципієнтів капіталу над індивідуальними, що засвідчує зрілість корпоративних (об'єднаних) варіантів розміщення активів і професійне управління фінансовими ресурсами;
- поширення організованих форм встановлення і реалізації угод фінансового сервісу, що означає їх легітимність і прозорість намірів відповідних контракторів;
- сегментацію окремих видів професійної діяльності фінансових посередників;
- впровадження різних інституційних обмежень, які представлені у формальних та неформальних правилах поведінки учасників ринку цінних паперів [3, с. 82].

Список використаних джерел

1. Дзюблук О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки. Київ.: Поліграфкнига, 2005. 512 с.
2. Свердел М. Небанківські фінансові установи на фінансовому ринку України. Фінанси України. 2003. № 2. С. 142–146.
3. Прокопенко Є. Л. Фінансові ринки ЄС : [навч. посібн.]. Київ.: ІМВ КНУ ім. Шевченка, 2004. 113 с.

Писанець Сніжана Юрївна,

студент 2-КМ курсу заочної форми навчання
Вінницького відділення ННІЗДН Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,
доцент **Андрущенко Ігор Григорович**

ПОДАЛЬШІ ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Анотація. Акцентується увага на тому, що необхідною передумовою розвитку інших секторів економіки держави є розвиток та становлення фінансового ринку України. Вказується на необхідності створення розвиненого, стабільного, надійного та ефективного фінансового ринку в країні.